בס"ד

<u>פרשת וישלח – הרב ברוך רוזנבלום שנת תשע"ד</u>

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וישלח.

התורה עוסקת בחזרתו של יעקב אבינו לארץ ישראל, לאחר עשרים שנה ששהה יעקב אבינו בבית לבן.

היינו רוצים לעמוד על נקודה אחת בפרשה. אבל לפני זה, נקרא קטע אחד מדברי הרמב"ן **(פרשת לך-לך)**, וזאת תהיה ההקדמה לנושא שאנחנו רוצים בע"ה לעסוק בו היום.

<u>בפרשת לך-לך {יב, ו} אומרת התורה</u> - **וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ**.

<u>שואל הרמב"ן</u> – מה זה משנה לנו אם אברהם הלך עד **מְקוֹם שְׁכֶם** או שהוא היה בבית שמש, מה זה משנה לנו, למה התורה מפרטת שאברהם אבינו הגיע עד **מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה** ?

<u>אומר רש"י</u> - **אלון מורה.** הוא שכם, הראהו הר גריזים והר עיבל ששם קבלו ישראל שבועת התורה.

על הפסוק הזה עומד הרמב"ן, ובונה יסוד לכל ספר בראשית. אנחנו נשתמש בו היום, מבלי להביא את כל המקומות שהרמב"ן מדבר עליהם, רק להזכיר מה שהרמב"ן כותב.

<u>כותב הרמב"ן</u> - **ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם.** אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב. והוא ענין גדול הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה ואמרו (תנחומא ט) כל מה שאירע לאבות סימן לבנים, ולכן יאריכו הכתובים בספור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים. ויחשוב החושב בהם כאלו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד. כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלשת האבות יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבא לזרעו, ודע כי כל גזירת עירין כאשר תצא מכח גזירה אל פועל דמיון תהיה הגזרה מתקיימת על כל פנים ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות כמאמר ירמיהו שצוה לברוך והיה ככלותך לקרוא את דברי הספר הזה תקשור עליו אבן והשלכתו אל תוך פרת ואמרת ככה תשקע בבל וגו' **(ירמיה נא סג סד)**, וכן ענין אלישע בהניחו זרועו על הקשת **(מלכים ב יג טז-יז)** ויאמר אלישע ירה ויורה ויאמר חץ תשועה לה' וחץ תשועה בארם ונאמר שם **(פסוק יט)** ויקצוף עליו איש האלקים ויאמר להכות חמש או שש פעמים, אז הכית את ארם עד כלה ועתה שלש פעמים תכה את ארם. ולפיכך החזיק הקב"ה את אברהם בארץ ועשה לו דמיונות בכל העתיד להעשות בזרעו והבן זה, ואני מתחיל לפרש הענינים בפרט בפסוקים בעזרת השם.

אומר לנו כאן הרמב"ן כלל. התורה כותבת את פרשת הבארות של יצחק אבינו, חפרו באר אחת וקראו לה **עֵשֶׂק.** חפרו באר אחרת וקראו לה **שִׂטְנָה.** חפרו באר שלישית וקראו לה **רְחֹבוֹת**. מה זה משנה איך קראו לבארות?!

כל מה שהתורה כותבת, אומר הרמב"ן, יש לזה מטרה אחת - ללמד אותנו, מה יקרה עם עָם ישראל לאורך הדורות. בכל מקום שהתורה מפרטת ומאריכה בסיפורי האבות הרמב"ן מחבר את זה עם מה שעתיד לקרות לעם ישראל.

ישנו ספר שנקרא **שֹם דרך** של הגאון ר' שמחה זיסל ברוידא. יש שם מאמרים נפלאים שמצטטים את הרמב"ן כמעט מילה במילה, ומקשרים אותו למה שקרה לעם ישראל לאורך הדורות, אבל זה לא הנושא שלנו היום.

אני רוצה בע"ה לעמוד על נושא אחד בפרשה שקרה ליעקב אבינו, לחבר אותו למה שקרה לדורנו אנו וגם למה שעתיד להיות בע"ה, בבית השלישי במהרה בימינו. הדברים אקטואליים לפרשה זו וגם בשבוע הבא, בפרשת וישב, נראה את זה במבט שונה. אבל קודם כל בואו ונראה מה כתוב בפרשת וישלח :

התורה מספרת על המעבר של יעקב אבינו, נשיו, ילדיו וכל אשר לו דרך מַעֲבַר יַבֹּק.

ליעקב היה מה להעביר, לא היה ניתן להזמין חברת הובלות ולשים את זה בתוך ארגז אחד.

אומרת התורה {לב, כד} **וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת אֲשֶׁר לוֹ**.

חז"ל במדרש {בראשית רבה, פרשה עג, אות יא} אומרים - **רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא אָמַר מֵאָה וְתַרְתֵּין רַבְוָן שְׁבָעָה אֲלָפִים מָאתָן עֶדְרִין הֲווֹ לֵיהּ לְאָבִינוּ יַעֲקֹב. רַבִּי לֵוִי אָמַר שִׁשִּׁים רִבּוֹא כְּלָבִים. רַבָּנָן אָמְרֵי מֵאָה וְעֶשְׂרִין רִבּוֹא. וְלָא פְּלִיגִי, מַאן דַּאָמַר שִׁשִּׁים רִבּוֹא, לְכָל עֶדֶר וְעֶדֶר חַד כֶּלֶב. מַאן דַּאָמַר מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִבּוֹא, לְכָל עֶדֶר תְּרֵין כַּלְבִּין**.

רק הכלבים מיליון ומאתיים, שהיו שומרים על הצאן של יעקב אבינו. קחו בחשבון, כמה צאן היה ליעקב אבינו שהעביר מחרן לארץ ישראל ! בן פורת-יוסף. העביר את כל אשר לו לארץ ישראל.

ממשיכה התורה ואומרת - {כה} **וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ.** איך הוא נשאר לבדו ?! הרי הוא העביר את אשתו ואת ילדיו ?

אומרת הגמרא **(מסכת חולין צא, א)** – **{בראשית לב-כה} ויותר יעקב לבדו, אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל**.

מה זאת אומרת, יעקב שיש לו כל-כך הרבה ממון, צריך לחזור אחרי כוסות חד-פעמיים ?!

זה נושא בפני עצמו, עוד נעסוק בזה בע"ה, בלי נדר.

אומרת התורה - **וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר**... {כו} **וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ**... {כז} **וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר** אומרת הגמרא – אמר לו, שחרר אותי כי הגיע זמני לומר שירה **וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי** לא אשלח אותך, עד שתברך אותי **{כח} וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: {כט} וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל**.

שינוי השם שעשה כאן המלאך, זה לא שינוי השם שהקב"ה ציוה לשנות את שמו. המלאך עכשיו אמר לו, היות וניצחת מלאך, **שָׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים**, לכן השם שלך הוא ישראל.

מאוחר יותר, נתן לו הקב"ה את השם הזה. אבל כאן, המלאך מיוזמתו נתן לו את השם ישראל.

ממשיכה התורה ואומרת - {לב} **וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ: {לג} עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה**.

מה שהרווחנו מכל המאבק הזה שקיבלנו לאו בתורה – {מצוה ג' במנין המצוות} איסור אכילת גיד הנשה, דבר נוסף הרווחנו, שיש במסכת חולין פרק גיד הנשה ודבר נוסף הרווחנו, שב"ה יש פרנסה לעוד יהודים שעובדים בבית המטבחיים, שמנקרים את גיד הנשה.

גם תורה שבכתב, גם תורה שבע"פ וגם פרנסה... הכל יצא ב"ה על הצד הטוב ביותר ☺

אנחנו רוצים לדבר על המאבק הזה, של יעקב אבינו עם המלאך. נתחיל לדבר דבר דבור על אופניו:

אנחנו לומדים את הפסוקים כפשוטם ואנחנו יודעים שהיה מאבק עם המלאך, ומבחינתנו מה שנותר זה הלאו – איסור אכילת גיד הנשה.

אבל **הש"ך על התורה** כותב, שבגלל המאבק הזה, קיבל עם ישראל ארבע תעניות.

אומר הש"ך - **עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל**. מתי בני ישראל לא אוכלים ?

בימים שנקראים - **אֶת גִּיד**.

אֶת = **אב ת**שע {תשעה באב}.

ג – ג' בתשרי, צום גדליה.

י – עשרה בטבת.

גִּיד = 17 – שבעה-עשר בתמוז.

הַנָּשֶׁה – אותיות השנה.

<u>אומר הש"ך על התורה</u> – עם ישראל מתענה ארבע תעניות, בעקבות המאבק הזה, **עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,** מתי עם ישראל לא אוכלים ? **אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה** במהלך השנה, עם ישראל לא אוכלים ארבעה ימים.

אומנם יש לנו תענית נוספת – תענית אסתר, אבל התענית הזאת לא קשורה לתעניות האלה, כי ארבעת התעניות הללו, קשורות לחורבן בית המקדש.

אפשר לרמוז גם כן לתענית אסתר – **אֶת = ת**ענית **א**סתר. אבל הוא לא מביא את הדברים האלה, ואם הוא לא מביא, אנחנו גם לא נכניס...

אלו הדברים שמביא הש"ך על התורה, השל"ה הקדוש בפרשת השבוע מביא אותו.

אם ככה, מהמאבק הזה, לא נשאר לנו רק לאו על אכילת גיד הנשה, פרק במסכת חולין ומשרות לאנשים שמנקרים, אלא גם ארבע תעניות שמתענה עם ישראל במהלך השנה. ננסה בע"ה להבין מה מנוח כאן.

<u>הזוהר הקדוש כותב {פרשת וישלח ק"א, ע"ב}</u> – שס"ה גידי האדם, מכוונים כנגד שס"ה לאוין ושס"ה ימות השנה.

הגמרא במסכת מכות אומרת – רמ"ח איברים כנגד רמ"ח מצוות 'עשה', ושס"ה גידים כנגד שס"ה מצוות 'לא תעשה'.

אותו גיד הנקרא גיד הנשה, אומר הזוהר, מכוון כנגד תשעה באב...

יום נוסף שראיתי <u>בחידושי הרי"ם</u> – יום חג השבועות, מכוון כנגד איסור אכילת בשר וחלב.

<u>כותב הזוהר הקדוש</u> – אותו גיד הנקרא גיד הנשה מכוון כנגד תשעה באב, שהוא חלק השטן **עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה**, ובתשעה באב לא אוכלים ולא שותים, וכל מי שאוכל בתשעה באב כאילו אכל את גיד הנשה.

אנחנו רוצים להבין מה מונח כאן:

בראש ובראשונה נעמוד על דברי רש"י הקדוש.

<u>אומר רש"י</u> - ופירשו רבותינו ז"ל שהוא שרו של עשו.

מה הסיבה שבא פתאום שרו של עשו להילחם איתו, מה הוא רוצה ?

בתנחומא, בפרשת השבוע כתוב, שהוא הגיע בגלל סיבה אחת – ההבטחה של יעקב אבינו לקב"ה - {כ} **וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ:** {כא} **וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹקִים:** {כב} **וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ.**
נענש יעקב אבינו בארבעה עונשים והוא לא הבין על מה הקב"ה מעניש אותו...

אומרים חז"ל – הוא נתן דורות לעשו – נלקחו ממנו כל הדורונות.

הוא נאבק עם שרו של עשו ונעשה צולע על ירכו.

דינה נלקחה ממנו ע"י שכם בן חמור.

עד פטירת רחל אמנו, יעקב אבינו לא הבין למה הקב"ה מביא עליו כל-כך הרבה עונשים. רק לאחר מכן הוא הבין, שהוא לא קיים את הנדר שהבטיח לקב"ה - **וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ** – מיד הוא חזר לבית-אל והקים שם מזבח..

לשון המדרש {תנחומא פרשת וישלח, אות ח} - **בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁהָלַךְ יַעֲקֹב לַאֲרַם נַהֲרַיִם מַה כְּתִיב שָׁם, וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר וְגוֹ' (בראשית כח, כ). הֱשִׁיבוֹ עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. הָלַךְ וְנִתְעַשֵּׁר וּבָא וְיָשַׁב לוֹ וְלֹא שִׁלֵּם אֶת נִדְרוֹ, הֵבִיא עָלָיו עֲשָׂו וּבִקֵּשׁ לְהָרְגוֹ. נָטַל מִמֶּנּוּ כָּל אוֹתוֹ דּוֹרוֹן, עֲדַיִם מָאתַיִם, וְלֹא הִרְגִּישׁ. הֵבִיא עָלָיו הַמַּלְאָךְ וְרָפַשׁ עִמּוֹ וְלֹא הִרְגִּישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, זֶה סַמָּאֵל שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו שֶׁבִּקֵּשׁ לְהָרְגוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וַנֵּעָשֶׂה צוֹלַע. כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִרְגִּישׁ, בָּאת עָלָיו צָרַת רָחֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר. מְסַיַּע לֵהּ לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן דְּאָמַר, כָּל הַנּוֹדֵר וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם גּוֹרֵם לְאִשְׁתּוֹ שֶׁתָּמוּת, שֶׁנֶּאֱמַר: אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם וְגוֹ'. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַד מָתַי יְהֵא הַצַּדִּיק הַזֶּה לוֹקֶה וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּאֵיזֶה חֵטְא לוֹקֶה, הֲרֵינִי מוֹדִיעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵית אֵל וְשֶׁב שָׁם (בראשית לה, א). אָמַר רַבִּי אִיבוֹ, מְהוֹלְתַּךְ טַרְשָׁא אַקִּישׁ עֲלָהּ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא הִגִּיעוּךְ הַצָּרוֹת הָאֵלּוּ אֶלָּא עַל שֶׁאֲחַרְתְּ אֶת נִדְרֵךְ. אִם אַתָּה מְבַקֵּשׁ שֶׁלֹּא יַגִּיעֲךְ עוֹד צָרָה, קוּם עֲלֵה בֵית אֵל וַעֲשֵׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּדַּרְתְּ לִי שָׁם נֶדֶר, אָנֹכִי הָאֵל בֵּית אֵל אֲשֶׁר מָשַׁחְתְּ שָׁם מַצֵּבָה אֲשֶׁר נָדַרְתְּ לִי שָׁם נֶדֶר (בראשית לא, יג). אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב, בִּשְׁעַת עֲקָתָא נִדְרָא, בִּשְׁעַת רְוָחָא שַׁמְטֵי. כְּשֶׁהָיִיתָ בְּצָרָה נָדַרְתָּ, וּכְשֶׁאַתָּה בְּרֶוַח שָׁכַחְתָּ. מִיָּד, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ וְגוֹ', וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל וְגוֹ'...**

בעל הטורים מביא, שהסיבה ששרו של עשו נתן לו מכה על כף הירך היה, ששרו של עשו מחה על לקיחת הברכות, והיות וכל מה שקנה יעקב את הבכורה, זה כדי שהוא יהיה כהן, אמר יעקב אבינו – איך יכול להיות שהבכורות הם הכהנים המשרתים, ועשו יהיה כהן המשרת ?!

א"כ איך פוסלים את יעקב מן הכהונה ? בא שרו של עשו וניסה לעשות בו מום...

עוד מביא בעל הטורים – הוא ניסה לראות אם זה שנאבק איתו, הוא מלאך או בן-אדם, כי איך יכול להיות שהוא נאבק עם יעקב והוא גובר עליו ?!
התכופף לראות אם יש לו ברכיים...

לשון בעל הטורים - **ויגע בכף ירכו.** לראות אם הוא מלאך כמותו אם היו לו קפיצים שהמלאכים אין להם קפיצים. א"נ לפוסלו מן העבודה לפי שקנה מעשו הבכורה שבהן העבודה: **בכף ירכו.** בגימטריא לפוסלו מכהונה.

סיבה נוספת, מדוע נתן לו המלאך מכה בכף הירך, מובאת ברבינו בחיי, בשל"ה הקדוש, בחיד"א ובעוד מפרשים...

אני רוצה להקריא את הנוסח של השל"ה הקדוש – ויש עוד סוד בזה, כי נגע הס"מ, שרו של עשו, בכף ירך יעקב. כלומר, שהיה לו קטרוג בירך שלו, כי נשא יעקב שתי אחיות, והרי נאמר בתורה {ויקרא יח, יח} **וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לְצָרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ**, והאבות קיבלו על עצמם לקיים את כל התורה כולה, וכתב הרמב"ן שהאבות שמרו את כל התורה כולה אעפ"י שלא היו מצווים, ושמרו אותה בא"י בלבד, מכל מקום קטרג ס"מ על יעקב. איש כמוהו, אשר צורתו חקוקה בכיסא הכבוד, אדם חשוב כמוהו, לא היה לו לפגום אפילו בחו"ל. כי יעקב אבינו בכל מקום שהוא נמצא, הוא א"י כי קשור בכיסא הכבוד. ואעפ"י שלא עשה עבירה ממש, מכל מקום אבק עבירה הוא כמו שמצינו אבק ריבית, אבק גזל ואבק לשון הרע.

עד כאן דברי רבותינו.

ראיתי פירוש באחד הספרים, אני חושב שהוא טועה ולכן לא אומר את שמו... נביא את דבריו:

הוא כותב בשם השל"ה הקדוש, דבר שלא מצאתי בפרשת השבוע, אולי זה נמצא בשל"ה במקום אחר.

הוא אומר – **ירך**, זה ראשי תיבות – **י**ם **ר**קיע **כ**יסא.

השר של עשו בא וטען טענה אחת – ריבונו של עולם, עבור יעקב אבינו בקעת ים, שנאמר {**לב, יא**} **כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה**, עבורו שינית סדרי רקיע, השקעת חמה שלא בעונתה וזרחה לו השמש לפני הזמן.

אדם כזה שדמותו חקוקה בכיסא הכבוד. הוא לא אדם רגיל שיכול לקחת שתי אחיות, לכן נתן לו המלאך מכה בכף הירך, לרמוז ל – **י**ם, **ר**קיע, **כ**יסא.

אלה הדברים שכותב אותו ספר בשם השל"ה הקדוש...

אמנם, השל"ה אומר את הדברים. אבל הוא לא כותב שהוא נתן לו מכה בגלל זה, שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה. אנחנו נראה בסוף השיעור למה השל"ה הקדוש מתכוון.

אם אלה הדברים, שואלים רבותינו – מה רצה שרו של עשו דוקא בכף הירך ?

אומרים המפרשים – משום שיעקב אבינו לא היה בארץ ישראל 20 שנה, הוא לא כיבד את אביו...

מילא 14 שנה שעבד בשביל רחל ולאה אני מבין. הוא הלך במצוות אמו, שנאמר **{כז, מד} וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים,** דיברנו בשבוע שעבר שימים אחדים זה שבע שנים, שנה של שבתות. לבן שיקר אותו והכניס לו לחופה את לאה, יעקב נאלץ לעבוד אותו עוד שבע שנים בשביל רחל. אבל למה נשארת עוד 6 שנים ??? **{ל, ל}מָתַי אֶעֱשֶׂה גַּם אָנֹכִי לְבֵיתִי...** מישהו אמר לך שאתה צריך לעשות לביתך ?! מה אתה דואג שלא תהיה לך פרנסה ?!

ב"ה ליצחק אבינו יש עושר רב.

על התביעה הזאת, שהוא לא כיבד את אבא שלו, נתן לו מכה בכף הירך. למה ?

משום שכתוב **"כי ברא כרעיה דאבוה"** – הבן הוא הרגלים של האבא, לא היית הרגלים של אבא שלך כאן, כי היית בחרן, לכן נתן לו מכה בכף הירך.

<u>פירוש נוסף אומרים המפרשים</u> – שכל זמן שיעקב היה בחרן, היה עשו רץ בשביל אביו. הוא עשה מצוות כיבוד אב, כל הזמן ברגלים. יעקב כיבד את אביו ואמו בזה שהלך למצוא שידוך, עשו היה רץ כל הזמן בשליחות אבא שלו, היה לו את כוח המצוה ברגלים, לעומת יעקב שלא היה לו את הכוח ברגלים.

רבותי, עד כאן עפ"י השיטה שסוברת שהשר שנאבק עם יעקב אבינו, היה הס"מ, שרו של עשו.

אבל מי שיפתח מדרשי חז"ל, ימצא שכלל לא פשוט שהשר שנאבק איתו ונתן לו את המכה, היה שרו של עשו.

<u>אני רוצה להקריא בפניכם מדרשי חז"ל:</u>

<u>אומר המדרש (בראשית רבה, פרשה ע"ח, א)</u> - **אָמַר רַבִּי בֶּרֶכְיָה הֵשַׁבְתִּי אֶת רַבִּי חֶלְבּוֹ וְהָא כְתִיב: וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, וְהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לוֹמַר שִׁירָה,** משמע שהוא היה פה מזמן, והוא לא נברא רק לצורך זה **אָמַר לִי חָנוֹקָא סְבַרְתְּ לְמֶחֱנְקֵנִי, אֶמְרִית מָה הוּא דֵּין דִּכְתִיב: וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, אָמַר לִי זֶה מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל שֶׁהֵן שָׂרִים שֶׁל מַעְלָה, דְּכוּלָּא מִתְחַלְּפִין וְאִינוּן לָא מִתְחַלְּפִין**. לא כל המלאכים נבראים ומסתלקים, ישנם מלאכים שלא מתחלפים, כגון מיכאל וגבריאל.

<u>אומר היפה תואר</u> – וכשם שמיכאל וגבריאל הם המלאכים הראשונים הוותיקים שאינם מתחלפים, כך גם המלאך הזה.

<u>אומר המתנות כהונה</u> – ואיתא בדברי הילקוט שמעוני, שאותו מלאך היה מיכאל. הוא בא להראות ליעקב אבינו, שכשם שלא יראת מהמלאך שנאבקת איתו, אל תתיירא מעשו.

בא המלאך ואומר – בא נעשה אימונים. לפני שאתה הולך להיאבק עם עשו, בא תאבק עם המלאך קודם.

<u>אומר הילקוט שמעוני {אות קל"ב}</u> - **וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר**. יש אומרים מיכאל היה. אמר לו מיכאל, ומה אני, שאני אחד מהשרים הראשונים, עשית לי, אתה מתייירא מעשו ?!

אין לך מה לפחד מעשו. אתה יכול להיות רגוע שעשו לא יגע בך לרעה.

<u>אני רוצה להקריא קטע מפרקי דרבי אליעזר {פרק לז}</u> – בא המלאך מיכאל ואמר לו "איך ייתכן דבר כזה, אתה הבטחת לקב"ה, ש'כל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך', בשלמא בהמות אני יכול להבין, כשתגיע לארץ ישראל, להר המוריה, שם תפריש את הקרבנות. אבל יש לך 12 ילדים שנולדו לך בחרן, הבטחת לקב"ה 'כל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך'. למה לא הפרשת את אחד הילדים שלך ואמרת "זה קודש לה'".
אמר לו יעקב – אתה צודק.

למה נתן לו מכה בכף הירך ?

כי הילדים נקראים "יוצאי ירכו"...

נתן לו מכה בכף הירך ואמר לו - בכף הירך אני תובע אותך ! למה לא הפרשת מעשרות מהילדים שלך ?!

אמר לו יעקב אבינו – יש לי ארבע בכורות שלא קשורים ל'ענף המעשרות', למה ?

כי הם קדושים מרחם – ראובן מלאה, דן מבלהה, גד מזלפה ויוסף מרחל. כמה נשאר ?

שמונה שבטים – שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבולון, נפתלי, אשר ובנימין. אבל צריך שהעשירי יהיה קודש ? התחיל לספור שוב מהתחלה – שמעון התשיעי, לוי העשירי. תפס את לוי – "זה, מעשר לקב"ה".

ירד מיכאל המלאך ונטל את לוי והעלהו לפני הקב"ה, אמר לפניו רבונו של עולם, זה גורלך וחלק מעשרך [נ"א, מעשיך]. ופשט יד ימינו וברכו שיהיו בני לוי משרתים לפניו בארץ כמלאכי השרת בשמים. עד כאן הברכה.

רבותינו אומרים דבר נוסף – דע לך, שבשעה שנולד לוי, כתוב בפסוק **{כט, לד}** **עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ לֵוִי**, למה לא כתוב **עַל כֵּן קראה שְׁמוֹ לֵוִי**, הרי לאה קראה לו בשם ? אלא הקב"ה קרא את שמו לוי.

אם ככה יוצא, שהקב"ה הוא זה שנתן את השם ללוי.

<u>רבותי, אני רוצה לומר עוד יסוד אחד בביאור הדבר:</u>

<u>לכאורה, השאלה מתבקשת</u> - בנימין הרי עוד לא נולד, איך אתה סופר את בנימין ומפריש עליו מעשרות ?

הפרקי דרבי אליעזר בעצמו כותב – **התחיל משמעון וגמר בבנימין שבמעי אמו**. כלומר הוא עדין לא נולד, אבל הוא היה במעי אמו ולכן הוא ספר אותו.

אבל דבר אחד צריך להבין – יעקב היה בדרך במשך שנתיים, ממעבר יבוק עד מתי שבנימין נולד לקח שנתיים וחז"ל אומרים שהוא היה 18 חודשים בשכם. ובנימין נולד בכניסה לארץ ישראל, לא ייתכן שבנימין היה במעי אמו שנתיים, זה ודאי לא !!

<u>לא ראיתי מישהו שמעיר את זה. אני חושב שהתשובה מאוד פשוטה, עפ"י חזקוני שראיתי בפרשת השבוע:</u>

{לה, כב} **וַיִּהְיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים עָשָׂר** **{כג}** **בְּנֵי לֵאָה בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וּזְבוּלֻן** **{כד}** **בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן:** **{כה}** **וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי** **{כו}** **וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר אֵלֶּה בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם**.

<u>שואל החזקוני</u> - **אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּפַדַּן אֲרָם** ?! בנימין לא נולד לו בפדן ארם... אלא, הוא נולד בכניסה לבית לחם ! איך אתה אומר שהוא נולד לו בפדן ארם ?

<u>אומר החזקוני שתי תשובות:</u>

1. כיון ש-11 נולדו בפדן ארם ורק בנימין לא, הוא נכנס בתוך החבילה.

2. עוד יש לומר, היות ורחל אמנו ביקשה על הבן הנוסף בפדן ארם, שנאמר **{ל, כד}** **יֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר**, הבקשה על בנימין היתה בפדן ארם, פירוש הדבר, כאילו שהוא נולד בפדן ארם, כי הבקשה שלה התקבלה כבר שם.

אם הוא כביכול נולד בפדן ארם, אומר החזקוני, אפשר גם להחשיב אותו לעניין המעשרות !

<u>בא השפת אמת ושואל שאלה {ליקוטים בסוף ספר בראשית}</u> - תימא, מיכאל נתן מכה ליעקב אבינו בכף הירך ?! הרי מיכאל הוא שׂרם של ישראל ! **ואיך יתקע כף ירך יעקב** ?

<u>אומר השפת אמת</u> – ובדרך הדרוש ניתן לומר, שבאמת מקודם, לא היה נקרא המלאך הזה 'מיכאל שר ישראל', רק כיון שראה כוחו של יעקב אבינו ונעשה אוהבו, כי המה האוהבים את עבדי ה', כמו שנאמר שמשה רבינו, שנעשו לו כולם אוהבים. ובאמת נקבע לו אחר-כך השם מיכאל, שהוא מעיד בשמים, מי כאל, היינו יעקב, שקרא לו אחר-כך הקב"ה 'אל'. ומקודם לא היה מיוחד לשם זה.

<u>אומר השפת אמת</u> – מתי נעשה מיכאל שרם של ישראל ?! אחרי שהוא נתן מכה ליעקב אבינו.

הוא אומר את זה על דרך הדרוש. אני מתפלא, כי זה מדרש מפורש שכותב את הדברים האלה...

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, אות קל"ב}</u> – בשעה שהיו מדבקים יעקב אבינו ביחד עם מיכאל, ניגש מיכאל ונתן מכה בירך יעקב אבינו. אמר הקב"ה למיכאל, למה עשית כהן שלי בעל מום ?
אמר לו, רבונו של עולם, הוא כהן שלך ?! אני כהן שלך !
אמר לו הקב"ה, אתה הכהן שלי למעלה והוא הכהן שלי למטה.
מיד קרא מיכאל למלאך רפאל ואמר לו – אני מבקש ממך, אתה ממונה על הרפואות, עמוד איתי בצרה שאני נמצא כאן, נתתי מכה ליעקב אבינו... ירד ורפאו.
אמר לו הקב"ה למיכאל – למה עשית כן לבני בכורי ??
אמר לו מיכאל – לכבודך עשיתי.

<u>אומר הזית רענן</u> – כדי שיעקב לא יפחד מעשו או כדי שידע להפריש מעשרות.

אמר לו הקב"ה – מעכשיו, אתה תהיה ממונה עליו ועל זרעו עד סוף כל הדורות.

מתי הוא קיבל את המינוי ???

אחרי שהוא נתן את המכות ליעקב אבינו.

רבותי, הדברים מובנים מאוד. מה כתוב בספר דניאל ???

מִיכָאֵל שַׂר יִשְׂרָאֵל.

איך הוא יכול להיות שר ישראל עוד לפני שקראו לו ישראל ?!

מתי קראו ליעקב - ישראל ?

אחרי שהמלאך מכה אותו הוא אומר, **{לה, י} לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל**.

אם ככה, השם שלו נהיה ישראל אחרי שהוא נתן את המכה. ואז מיכאל נהיה השר הממונה עליו.

<u>בואו נבאר את הדברים, בע"ה, קצת יותר לעומק:</u>

רבותי, יש פסוק בשיר-השירים {ג, ו} **מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל**.

<u>אומרים חז"ל במדרש {שיר-השירים רבה פרק ג, אות ב'}</u> – מה זה **מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל** ? איזה אבקה יש כאן ?

רַבִּי יוּדָן אָמַר תַּרְתֵּי, רַבִּי יוּדָן אָמַר כָּל הָרוֹכְלוּת שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין וּמַצְלִיחִין בָּעוֹלָם הַזֶּה, בִּזְכוּת אוֹתוֹ הָאָבָק שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ. רַבִּי יוּדָן אָמַר חוֹרֵי, כָּל פְּרַגְמָטְיָא שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין וּמַצְלִיחִין בָּעוֹלָם הַזֶּה, בִּזְכוּת אוֹתוֹ הָאָבָק שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ. רַבִּי עֻזָּרְיָה אָמַר תַּרְתֵּי, כָּל מִלְחָמוֹת שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין וּמַצְלִיחִין, בִּזְכוּת הָאָבָק שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ. רַבִּי עֻזָּרְיָה אָמַר חוֹרֵי, כָּל תּוֹרָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בָּעוֹלָם הַזֶּה בִּזְכוּת יַעֲקֹב אָבִינוּ. תורה שאנחנו יושבים ולומדים עכשיו, זה בזכות אותו מאבק עם המלאך.
<u>כל אחד שואל את עצמו</u> – מה הקשר לתורה שאנחנו עוסקים עכשיו למאבק עם אותו מלאך ?
רַבִּי בֶּרֶכְיָה וְרַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ אוֹתוֹ הָאָבָק נְטָלוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּנְתָנוֹ תַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד שֶׁלּוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (נחום א, ג): ה' בְּסוּפָה וּבִשְׂעָרָה דַּרְכּוֹ וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו.

אותו אבק מהמאבק עם המלאך, אספו הקב"ה, ושמו מתחת כיסא הכבוד.

רבותי, האבק עלה עד כיסא הכבוד. אתם יודעים מה המרחק מפה ועד כיסא הכבוד ?

<u>תפתחו גמרא **(מסכת חגיגה)**</u> – בין רקיע לרקיע מהלך 500 שנה...

הגמרא שם אומרת שנבוכדנצר אמר 'אעלה על במותי ארץ'. אני אעלה למעלה, אמר לו הקב"ה – כמה אתה חי בסה"כ, 70 שנה ?!?

מרחק בין רקיע לרקיע, 500 שנה. אתה מגיע לשמה, יש שם מלאכים, מהרגל ועד הצוואר כפול מזה. מהצוואר ועד הראש, כפול מזה...

יעקב נלחם עם המלאך ועלה אבק, הקב"ה אסף את האבק ושם מתחת כיסא הכבוד.

כל אחד מבין שהדברים לא כפשוטם ויש כאן איזה סוד, הקב"ה לא אוסף סתם אבק. צריכה להיות סיבה לאבק הזה.

<u>רבותי, בואו וננסה להסביר את פשוטם של דברים, עד כמה שידינו מגעת בזמן הקצר:</u>

ישנו ספר קדום על מדרש רבה בשם **נזר הקודש**. בחלק מהמדרשים הישנים, מופיעים ממש 'פירורים' מהספר.

שם בפרק ע"ח, הוא מסביר מה זה המאבק הזה, מה היתה המלחמה בין יעקב ומיכאל, מה הם רוצים אחד מהשני, למה זה הגיע עד כיסא הכבוד ולמה צריכים לשמור את האבק מתחת כיסא הכבוד.

כדי להסביר את יסודם של דברים, הייתי רוצה קודם לעמוד על קטע שכותב **נזר הקודש** על תחילת מדרש רבה, ממנו נבין על מה בדיוק מתרחשת המחלוקת.

כשהוא מדבר, הוא מבין שכולם למדו כבר את פרק א'...

<u>היות ולא כולם למדו את פרק א', בואו ונסביר מה נעשה בפרק א':</u>

<u>בפרק א', פותח **נזר הקודש** במחלוקת של גמרא **(מסכת חגיגה יב, א)**</u>- **ת"ר ב"ש אומרים שמים נבראו תחלה ואח"כ נבראת הארץ שנאמר בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וב"ה אומרים ארץ נבראת תחלה ואח"כ שמים שנאמר {בראשית ב-ד} ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. אמר להם ב"ה לב"ש לדבריכם אדם בונה עלייה ואח"כ בונה בית שנאמר {עמוס ט-ו} הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה, אמר להם ב"ש לב"ה לדבריכם אדם עושה שרפרף ואח"כ עושה כסא שנאמר {ישעיה סו-א} כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי וחכ"א זה וזה כאחת נבראו שנאמר {ישעיה מח-יג} אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים.**

<u>כל אחד שואל את עצמו</u> – מה זה משנה מה נברא תחילה ?

רבותי, יש כאן יסוד נפלא ביותר.

דרך-אגב, מי שרוצה לקחת מפעל חיים, ישנו ספר לר' יוסף ענגיל, שלקח את כל המחלוקות של בית שמאי ובית הלל שנמצאים בש"ס כולו ותפר אותם, אם שמים נבראו תחילה או ארץ נבראה תחילה, צריך לקחת חופשה של שלושה חודשים מהעבודה ולהתחיל לעבוד על הפרויקט הזה ☺

נחזור לנושא שלנו. שמים נבראו תחילה או ארץ נבראה תחילה, למאי נפקא מינה ?

<u>יש מחלוקת עקרונית של חז"ל</u> – מי חשוב יותר לפני הקב"ה, מלאך או אדם ?

מצד אחד, המלאכים נמצאים כל הזמן לפני הקב"ה, נמצאים בפמליה של מעלה, משוררים לפני הקב"ה. המדרגה שלהם, לכאורה, גבוהה מאוד, תנועה אחת שהם עושים שלא כהוגן, הם מיד נשרפים. לכאורה, מי שצמוד לקב"ה 24 שעות ביממה, אין שינה, אין תנומה אין אכילה ושתיה, כל הזמן מול הקב"ה, הוא חשוב יותר.

<u>מצד שני אומרים</u> – מה פתאום – האדם יותר חשוב מהמלאכים ! למה ?
מלאך חשוב מסיבה אחת – כי הוא לא חוטא. אבל זה לא אומר שהוא יותר חשוב, הוא לא חוטא, כיון שאין לו יצר הרע !
האדם יותר חשוב כי יש לו יצר הרע. הוא מתמודד בכל רגע והוא מתגבר על עצמו... מעלתו גדולה יותר ממלאך!

המחלוקת אם נבראו שמים תחילה או ארץ, אומר **נזר הקודש**, היא מחלוקת אם מלאך יותר חשוב והמלאכים נבראו לפני בני-האדם, הם נבראו ביום השני או אם האדם יותר חשוב, לכן הארץ נבראה תחילה. זה היה היסוד הראשון, כי עיקר משכנו "השמים, שמים לה', והארץ נתן לבני אדם", תכלית הבריאה היא, שהאדם חי כאן בעולם הזה ומתגבר על יצר הרע.

<u>רבותי, אם אלה הדברים בס"ד, נוכל להסביר מה אומרים חכמים:</u>

וחכ"א זה וזה שמים וארץ **כאחת נבראו שנאמר {ישעיה מח-יג} אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים**. מה זה ביחד נבראו ?

<u>אומר נפש החיים</u> - מה פירוש הדבר 'מלאך יותר חשוב', 'אדם יותר חשוב' ?! ודאי שמלאך יותר נקי, אין לו שום עבירה, הוא לבן כולו ! ודאי שהאדם מתגבר על עצמו !
כל אחד ומעלותיו. אבל יש מעלה שמלאך אף פעם לא יגיע אליה, מלאך לא מתקדם, שנאמר **(זכריה ג, ז) וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה.**

האדם הוא היחידי שכל הזמן עולה !

האדם, כותב הנפש החיים, יש לו עוד תפקיד – הוא יכול לקחת את הדבר הכי גשמי ולרומם אותו לרוחניות.

<u>אומרים בני עדות אשכנז בתעניות</u>- **כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל**...

אמרת שהגשם והשלג לא ישוב ! איך הם חוזרים ?!

נתן זרע לזורע - הביא לך בורא פרי העץ, **ולחם לאוכל** - המוציא לחם מן הארץ - הוא חוזר חזרה למעלה.

אתה לוקח תפוח ומברך עליו 'בורא פרי העץ', לקחת פרוסת לחם ומברך עליה 'המוציא לחם מן הארץ' – רוממת את הגשם והשלג לעלות לקב"ה ! לרומם את הדבר הכי גשמי, לקב"ה !

את זה רק בן-אדם יכול לעשות. מלאך לא יכול לעשות !

אם ככה, המלאך הוא גדול וגם האדם הוא גדול. אבל את האפשרות לרומם דברים גשמיים לרוחניות יש רק לאדם ואין למלאכים. אלו דבריו של **נזר הקודש**, בפתיחה לספר בראשית.

בא **נזר הקודש** בפרשת השבוע ואומר יסוד נפלא ביותר. עם היסוד הזה בע"ה ננסה להבין, מה זה הענין שהאבק נאסף מתחת לכיסא הכבוד ?

אני ינסה לפשט את הדברים עד כמה שניתן. הדברים רחבים ועמוקים מאוד.

ישנו מדרש בסוף שיר-השירים, על הפסוק **{שיר-השירים ח, יא} כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן**.

על הפסוק הזה יש פשט של רש"י. במדרשי חז"ל יש 6-7 פירושים, <u>אנחנו רוצים לקחת את אחד הפירושים:</u>

כֶּרֶם זהו כנסת ישראל, **שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ה, ז) כִּי כֶרֶם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. הָיָה לִשְׁלֹמֹה, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. בְּבַעַל** שהלכו אחרי הקב"ה כמו שאשה הולכת אחרי בעלה, **הָמוֹן, שֶׁהָמוּ אַחַר הַבַּעַל, לְפִיכָךְ בָּאוּ עֲלֵיהֶם הֲמוֹנִים, שֶׁהָמוּ אַחֲרֵיהֶם הֲמוֹנֵי מַלְאָכִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים סח, יג): מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן** מה הם כל-כך מפחדים ?
בשעה שעלה משה למרום, לקבל את התורה, היו מלאכי השרת מרטיטים, מה קרה ?!

הם פחדו שהקב"ה הולך לתת תורה לעם ישראל, היו המלאכים שולחים פתקים לקב"ה, אומר המדרש - **מְמַדְּדִין פִּיטְקִין** ואומרים לו – ריבונו של עולם, תשאיר את התורה בשמים, אל תתנה לעם ישראל !

<u>ממשיך המדרש ואומר</u> – אמרו לו המלאכים, ריבונו של עולם **וּנְוַת בַּיִת, הַנָּוֶה שֶׁבַּבַּיִת אַתְּ מְחַלֶּקֶת שֶׁלָּל לְמַטָּה, הַנָּוֶה שֶׁבַּבַּיִת זֶה מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב, ז): בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְאַתְּ נוֹתְנָהּ לוֹ וְהוּא מְחַלְּקָהּ שֶׁלָּל לַתַּחְתּוֹנִים. רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי כְּתִיב (תהלים ח, ב): ה' אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי תְּנָה הוֹדְךָ אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ, הוֹדְכָה בָהּ, אֵישׁוּרְךָ הוּא שֶׁתְּהֵא תוֹרָתְךָ בַּשָּׁמַיִם, אָמַר לוֹן לָאו לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן** אין לי שום תשוקה שיוצאת מהמלאכים, למה ?

אָמַר רַבִּי יוּדָן משל למה הדבר דומה **לְאֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן גִּדֵּם אֶצְבָּעִים, מָה עָשָׂה הוֹלִיכוֹ אֵצֶל סִדְקָארִיס** חיט **לְלַמְּדוֹ אֻמָּנוּת, הִתְחִיל מְסַתֵּכֵּל בְּאֶצְבָּעוֹתָיו, אָמַר כָּל עַצְמָהּ שֶׁל אֻמָּנוּת זוֹ אֵינָהּ נִקְנֵית אֶלָּא בְּאֶצְבָּעִים הֵיאַךְ זֶה שֶׁיִּלְמַד, לֵוִי לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן, כָּךְ בְּשָׁעָה שֶׁבִּקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְדַדְּדִין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ מְדַדְּדִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאוֹמְרִים, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲשׁוּרְךָ הוּא, הוֹדְךָ הוּא, כְּבוֹדְךָ הוּא, שֶׁתְּהֵיָה תּוֹרָתְךָ בַּשָּׁמַיִם, אָמַר לוֹן לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן, כְּתִיב בָּהּ (ויקרא טו, כה): וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים, וְכִי יֵשׁ אִשָּׁה בֵּינֵיכֶם, הֲוֵי לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן, וְעוֹד כְּתִיב בָּהּ (במדבר יט, יד): אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְכִי יֵשׁ מִיתָה בֵּינֵיכֶם, הֲוֵי לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן, הוּא שֶׁהַכָּתוּב מְשַׁבְּחוֹ (תהלים סח, יט): עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי, אָמַר רַבִּי אַחָא אֵלּוּ הֲלָכוֹת שֶׁנִּתְּנוּ בְּגַבֵּי אָדָם, כְּגוֹן זָבִין וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיוֹלְדוֹת, הֲוֵי לֵית שׁוּקָא נָפֵיק מִן גַּבֵּיכוֹן. וְרַבָּנָן אָמְרֵי לְמֶלֶךְ שֶׁמִּשִּׁיא בִּתּוֹ חוּץ לַמְּדִינָה, אָמְרוּ לוֹ בְּנֵי הַמְּדִינָה אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ שְׁבָחֵךְ הוּא וּבְדִין הוּא שֶׁתְּהֵא בִּתְּךָ אֶצְלָךְ בַּמְּדִינָה, אָמַר לָהֶם וְכִי מָה אֹכְפַּת לָכֶם, אָמְרוּ לוֹ שֶׁמָּא לְמָחָר אַתָּה הוֹלֵךְ אֵלֶיהָ וְדָר אֶצְלָהּ וְעִמָּהּ בִּשְׁבִיל אַהֲבָתָהּ. אָמַר לָהֶם בִּתִּי אַשִּׁיא חוּץ לַמְּדִינָה, אֲבָל אֲנִי דָּר עִמָּכֶם בַּמְּדִינָה. כָּךְ בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל אָמְרוּ לוֹ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשׁוּרְךָ הוּא, הוֹדְךָ הוּא, שֶׁתְּהֵא תוֹרָה בַּשָּׁמַיִם. אָמַר לָהֶם וְכִי מָה אֹכְפַּת לָכֶם, אָמְרוּ לוֹ שֶׁמָּא לְמָחָר אַתָּה מַשְׁרֶה שְׁכִינָתְךָ בַּתַּחְתּוֹנִים, אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תּוֹרָתִי אֲנִי נוֹתֵן בַּתַּחְתּוֹנִים, אֲבָל אֲנִי דָּר בָּעֶלְיוֹנִים, אֲנִי נוֹתֵן אֶת בִּתִּי בִּכְתוּבָּתָהּ בְּמִדִּינָה אַחֶרֶת שֶׁתִּתְכַּבֵּד עִם בַּעֲלָהּ בְּיִפְיָהּ וּבְחָכְמָתָהּ שֶׁהִיא בַּת מֶלֶךְ וְיִכַּבְּדוּהָ, אֲבָל אֲנִי דָּר עִמָּכֶם בָּעֶלְיוֹנִים. וּמִי פָּרַשׁ זֶה חֲבַקּוּק, שֶׁנֶּאֱמַר (חבקוק ג, ג): כִּסָּה שָׁמַיִם הודו וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר כָּל מָקוֹם שֶׁהִשְׁרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תּוֹרָתוֹ הִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ, וּמִי פָּרַשׁ זֶה דָּוִד, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים קמח, יג): יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה' כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם, קֹדֶם עַל הָאָרֶץ וְאַחַר כָּךְ עַל הַשָּׁמַיִם.**

יוצא, שעיקר פחד המלאכים היה שהקב"ה יעזוב את שכינתו בעליונים.

<u>רבותי, אם ככה, בואו נסכם קטע נוסף שאומר נזר הקודש:</u>

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, פרשת בלק, במדבר רבה, פרשה כ, אות כ}</u> - **(במדבר כג, כג): כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵ-ל, רָאֲתָה עֵינוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּתַלְמִיד לִפְנֵי רַבּוֹ לָעָתִיד לָבוֹא וְשׁוֹאֲלִין מֻמְנוּ כָּל פָּרָשָׁה וּפָרָשָׁה לָמָּה נִכְתְּבָה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ישעיה כג, יח): כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי ה' יִהְיֶה סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק. וְאוֹמֵר (ישעיה ל, כ): וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ, וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת רוֹאִין אוֹתָן וְשׁוֹאֲלִין אוֹתָן מָה הוֹרָה לָכֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְפִי שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לְכָנֵס בְּמִחִיצָתָן, שֶׁנֶּאֱמַר: כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וגו'.** המחיצה של עם ישראל, יותר עמוקה מזאת של מלאכי השרת.

יוצא שהקב"ה פסק – מעלת בני האדם יותר חשובה ממעלת מלאכי השרת.

<u>אם ככה רבותי, נוכל להבין דבר נפלא:</u>

באו המלאכים וטענו טענה, אומר נזר הקודש...

הטענה הזאת לא התחילה עכשיו. הטענה הזאת התחילה לפני עשרים שנה, עוד לפני המאבק של מיכאל עם יעקב אבינו. כשיעקב הגיע להר המוריה וישן שם, כתוב בפסוק {כח, יב}... **וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.**

<u>שואל נזר הקודש</u> – למה כתוב **וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ** ? היה לו לומר **וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בסולם...** מה זה **בו** ?

<u>אומר המדרש</u> – עולים למעלה ומסתכלים בדמותו של יעקב חקוקה בכיסא, יורדים למטה ורואים אותו ישן.

<u>אומרת הגמרא **(מסכת חולין צא, ב)**</u> – בקשו מלאכי השרת לפגוע ביעקב אבינו, הם סיכנו אותו !

איך ?

<u>אומר העץ יוסף</u> – הם התקרבו אליו עד כדי כך, שמלאך כולו אש, ורצו לשרוף אותו, פתאום {יג} **וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו** הגיע הקב"ה והם ברחו.

למה הם רצו לשרוף אותו ? מה קרה ?

<u>אומר נזר הקודש</u> – נתקנאו מלאכי השרת ביעקב אבינו – איך יכול להיות, אדם שדמותו חקוקה בכסא הכבוד, אדם כזה ישן ?!? חומריות יש אצל אדם שדמותו חקוקה בכיסא הכבוד ?!
ביקשו מלאכי השרת לפגוע בו ! {יג} **וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו**, הגיע הקב"ה והמלאכים ברחו.

<u>רבותי, אם אלה הדברים, בס"ד נוכל להבין את יסודה של המחלוקת:</u>

המלאכים ידעו, שיעקב אבינו אין כמוהו. עד גיל 77 אין ליעקב אבינו כלום חוץ מתורה. עד גיל 63 היה איש תם יושב אוהלים, בגיל 63 קיבל את הברכה, ולאחר שקיבל את הברכה, הלך לישיבת שם ועבר לעוד 14 שנה.

בגיל 77 הוא הגיע לחרן, עד אז הכל בסדר גמור.

הוא מגיע לחרן ומקיים את מצוות אמו, נולדים לו ילדים. אבל יעקב אבינו נשאר שם עוד 6 שנים לעבוד בשביל הרכוש שלו...

אתה, יעקב אבינו, שדמותך חקוקה בכיסא הכבוד הולך לעבוד שש שנים ?!?

הבינו המלאכים שיש כאן אי-צדק !

איך יתכן שמעלת האדם גדולה ממעלת המלאך ?!?

מלאך דבוק בקב"ה 24 שעות ביממה !

הקב"ה פסק כבר בהר המוריה, שמעלת האדם גדולה ממעלת המלאך, **וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו** – הקב"ה מגן על יעקב אבינו מפני המלאכים !

אמרו מלאכים – מגן... מגן, זה עד גיל 77, אבל לא שהוא שוהה בבית חרן 20 שנה !

כאן בא המלאך מיכאל וניסה להילחם ביעקב אבינו. על מה הוא ניסה להילחם ?

על זה שמלאך יותר חשוב מאדם, על זה התנהלה המלחמה.

מה התברר במאבק הזה?

הוא ניסה לפגוע בו אבל לא הצליח. לא רק שהוא לא הצליח, אומרים חז"ל – המלאך לא יכל לעזוב את העולם ולומר שירה, עד שיעקב אבינו נתן לו רשות.

<u>אומר נזר הקודש</u> – אם כך, גדול כוחו של המשלח יותר מן המשתלח.

כוחו של יעקב גדול יותר מכוח המלאכים ! מלאך לא יכול לזוז מבלי שיעקב נותן לו אישור.

רבותי המאבק שניהל יעקב אבינו עם מיכאל, הוא המחלוקת 'מי יותר גדול', המלאך או האדם, מי ניצח ?

האדם. האדם יותר גדול ממלאכי השרת !

רבותי, בואו נעתיק את השיחה הזאת לגמרא במסכת שבת:

<u>הגמרא מספרת **(מסכת שבת פח, ב)**</u> - **ואריב"ל בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מה לילוד אשה בינינו, אמר להן לקבל תורה בא, אמרו לפניו חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, {תהילים ח-ה} מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה, אמר לפניו רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם**, למה אתה מפחד מהבל שבפיהם ?! תפחד שיתנו לך מכה ! **אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה שנאמר {איוב כו-ט} מאחז פני כסא**.

<u>שואל נזר הקודש</u> – למה צריכים לאחוז בכיסא הכבוד ?! תגיד למלאכים "אל תגעו בו" !

<u>ואומר</u> – פשוט מאוד. משה רבינו חזר למחלוקת של יעקב אבינו עם המלאכים. אמר משה, אני פוחד מהבל פיהם של המלאכים.

מה זה הבל פיהם ?

<u>אומרת הגמרא</u> – אינו דומה הבל פיו של בן-אדם שיש בו חטא להבל פיו של בן-אדם שאין בו חטא !

אמר משה רבינו – אני מפחד מהבל פיהם, כי אין להם חטא, וא"כ מעלתם גדולה יותר.

אמר הקב"ה למשה – אל תפחד מהם, המאבק הזה היה כבר מזמן !

לקחתי את האבק הזה ושמתי אותו מתחת כיסא הכבוד ! **אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה** – תגיד להם "רבותי, המאבק הזה כבר הוכרע מזמן, כשהמלאך מיכאל נאבק עם יעקב".

<u>אם ככה רבותי, הבאנו דבר נפלא ביותר</u>:

<u>ממשיכה הגמרא ואומרת {פט, א}-</u> אומר משה למלאכים, כתוב בתורה {**שמות כ-ב**} **אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים אמר להן למצרים ירדתם לפרעה השתעבדתם תורה למה תהא לכם, שוב מה כתיב בה לא יהיה לך אלהים אחרים בין עמים אתם שרויין שעובדין עבודת גלולים, שוב מה כתיב בה זכור את יום השבת לקדשו כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות, שוב מה כתיב בה לא תשא משא ומתן יש ביניכם, שוב מה כתיב בה כבד את אביך ואת אמך אב ואם יש לכם, שוב מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף לא תגנוב קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם. מיד הודו לו להקב"ה שנאמר {תהילים ח-י} ה' אדונינו מה אדיר שמך וגו' ואילו תנה הודך על השמים לא כתיב, מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר שנאמר {תהילים סח-יט} עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם.**

יוצא, שכל נתינת התורה, בזכות שיש לנו יצר הרע !

מי הראשון שהכריע, שבן-אדם יותר חשוב ממלאך ?

יעקב אבינו שנלחם עם המלאך ! תפס את המלאך ואמר לו "הכוח שלי גדול משלך"!

אם ככה, **אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה** !

<u>אם אלה הדברים רבותי, נוכל להבין דבר נפלא ביותר:</u>

המחלוקת הזאת הוכרעה אז, אומר <u>נזר הקודש</u> – כתוב במדרש - **(שמות יט, ב): וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר**, בזכות ישראל סבא זכו ישראל לעמוד תחת ההר.

אם ככה נוכל להבין דבר נפלא :

<u>אומרת הגמרא **(מסכת ברכות נח, א)**</u> – מה זה שנאמר {דברי הימים א' כט, יא} לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד ? **תנא משמיה דרבי עקיבא לך ה' הגדולה זו קריעת ים סוף והגבורה זו מכת בכורות והתפארת זו מתן תורה והנצח זו ירושלים וההוד זו בית המקדש**.

<u>אומרים חז"ל</u> – אברהם אבינו נקרא חסד, יצחק אבינו נקרא גבורה ויעקב אבינו נקרא תפארת – תפארת, זה מתן תורה.

בזכות מי זכינו למתן תורה ???

בזכות ישראל סבא שגבר על מלאכי השרת, והוכיח להם שהארץ חשובה יותר מן השמים.

עד כאן דברי **נזר הקודש**. מי שרוצה יעיין בדבריו בהרחבה.

<u>אם ככה רבותי, הגענו לנקודה שתחבר אותנו לתחילת השיעור:</u>

<u>השל"ה הקדוש בפרשת השבוע אומר</u> – המלאך הזה בא והתלונן על כך, שיעקב אבינו קיבל שלושה דברים – ים, רקיע וכיסא, איך יכול להיות שאדם כזה לוקח שתי אחיות ?!

מה הוא בא לעשות לו ?

הוא בא לתת מכה ליעקב אבינו.

<u>אומר השל"ה הקדוש</u> – יעקב אבינו זכה, **כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה**. יעקב אבינו זכה, שהקב"ה שינה עבורו את כל גרמי הרקיע, וזכה שדמותו חקוקה בכיסא הכבוד. בזכות זה, זכו ישראל לשלושה דברים – לקריעת ים-סוף, מתן תורה ולבנין בית המקדש שנקרא בשם 'כיסא'.

<u>אומר הנביא {ירמיה יז, יב}</u> - **כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ**.

כִּסֵּא פירושו – בית המקדש.

יעקב זכה לשלושה דברים – ים, רקיע וכיסא. ישראל זכו לשלושה דברים - קריעת ים סוף, מעמד הר סיני ובית המקדש.

<u>אומר השל"ה הקדוש</u> – בא המלאך וניסה להפקיע את שלושת הדברים האלה מיעקב אבינו. הוא בא להילחם איתו, שהים לא יבקע בשביל ישראל ולא יצאו ממצרים, התורה לא תינתן להם ותינתן לאומות העולם, בית המקדש שלא יבנה לישראל. הוא בא להילחם בים, ברקיע ובכיסא הכבוד.

הוא לא הצליח – לא בים ולא ברקיע. דבר אחד הוא כן הצליח – בכיסא.

לכן אומרת התורה {**לב, כו**}... **וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב**, מתוך – ים, רקיע וכסא הוא נגע רק בכ"ף מזה.

מה זה הכ"ף ?

זה הכיסא. בזה הוא הצליח לגעת ! הוא פגע בכיסא – בבית המקדש.

בבית המקדש הוא קיבל אחיזה, בעקבות המכה הזאת.

<u>אומר השל"ה הקדוש</u> – לכן כתוב בש"ך על התורה **עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה.** מה זה **אֶת** ?

שני בתי המקדש שחרבו הביאו לנו ארבע תעניות – **אֶת** – תשעה באב **ג** – צום גדליה. **י** – י' בטבת. **גִּיד** =17 – י"ז בתמוז.

<u>רבותי, אני רוצה ללכת לעוד שלב אחד:</u>

המלאך הצליח לפגוע בכף הירך ולא סתם.

למה הוא לא פגע במעמד הר סיני ?? למה הוא לא פגע בקריעת ים סוף ??

מה הוא רוצה מכ"ף הירך ??

יש **חתם סופר** בפרשת דברים, בדרשה לז' באב, שנת תקצ"ו.

כותב **החתם סופר** – המלאך נאבק עם יעקב בליל ט' באב, ובעלות השחר של ט' באב הגיע הזמן שלו לומר שירה על תקיעת כף ירך יעקב.
יעקב ברח מלבן בערב ראש חודש אב, לאחר שבעה ימים השיגו לבן, והוא ביום ו' בערב. בלילה שבין ו' לְ-ז' בא המלאך אל לבן בחלום ואמר לו **השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע**, ביום ז' באב, במהלך היום, כרת יעקב אבינו ברית עם לבן.
הוא כרת ברית עם לבן. הקב"ה אמר לו 'אל תפחד, שוב לארץ ישראל', מה אתה כורת איתו ברית !?
והרמב"ן כתב, שמשום זה פחד יעקב, על שכרת ברית עם לבן.
וביום ז' באב, גרם יעקב אבינו שנכתבו בתורה שתי מילים בארמית - **יְגַר שָׂהֲדוּתָא** [בכל התורה כולה, יש רק שתי מילים בארמית, כולה כתובה בלשון הקודש !] וכיון שהכניס קליפה לקדושה, קיבלו הגויים רשות להיכנס לבית המקדש ביום ז' באב.

אומרת הגמרא **(מסכת תענית כט)** – ביום ז' באב נכנסו אויבים להיכל, בז' וח' אכלו שתו וקלקלו, ובט' הבעירו אש בבית המקדש.

למה נכנסו בז' ?

משום שיעקב אבינו כרת עם לבן ברית ביום הזה !

ממשיך החתם סופר – ביום ח' באב שלח מלאכים לעשו לנסות לרצותו, ובליל ט' באב נאבק עמו המלאך, ביום ט' באב השתחווה יעקב אבינו בפני עשו שבע פעמים ונשקו, ועליו נאמר **תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת אֱדוֹם גָּלָה עַל חַטֹּאתָיִךְ (איכה ד, כב).**
ובאותו יום, יום ט' באב, יען הוא יום תקיעת ירך יעקב, הצליח מעשה שטן, ששמעו עם ישראל למרגלים ואמרו **(במדבר יד, ד): נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה.** אותו יום, הוא יום שליטת הס"מ, כי הוא שר שירה לפני הקב"ה באותו יום, לכן נאמר {דברים א, לד} **וַיִּקְצף וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר:** {לה} **אִם-יִרְאֶה אִישׁ בָּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה אֵת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה.** כל ה-600,000 איש מתו במדבר. אבל ביום למחרת, פסק כוחו של ס"מ ובכו ישראל, התחרטו ואמרו **עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אוֹתָהּ**, אבל כבר היה גזר דין עם שבועה שלא היה ניתן לשנות.

עד כאן דברי החתם סופר.

יוצא, שבגלל שהוא כרת ברית עם לבן, זאת הסיבה שהצליח שרו של עשו לפגוע בו בכף הירך.

אם ככה רבותי, נוכל לסיים בדבריו הנפלאים של השל"ה הקדוש בתחילת מסכת תענית:

כותב השל"ה הקדוש - **וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב** – בכ"ף מתוך ה- **יֶרֶךְ**, הוא הצליח להכות.

אמרנו – מה זה הכ"ף ? זה הכיסא, הכוונה לבית המקדש.

בית המקדש הראשון נחרב בגלל עבודה זרה, אעפ"י שחז"ל אומרים שהוא נחרב בגלל עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, החתימה היתה על עבודה זרה שמנשה הכניס צלם בעל ארבעה פרצופים להיכל.

כותב השל"ה הקדוש – תחילת העבודה זרה מתחילה בעגל.

בית המקדש השני נחרב בגלל שנאת חינם.

כותב השל"ה – יוצא, שחורבן בית ראשון, בגלל חסרון של **וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ**, חורבן בית שני בגלל חסרון ב-**וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ.**

שני בתי המקדש חרבו כי הצליח השטן לפגוע בכ"ף של הירך.

כותב השל"ה הקדוש – המאבק הזה, העלה אבק עד כסא הכבוד.

אם אמרנו שכיסא הכוונה לבית המקדש.

האבק פגע בכסא, בחורבן בית המקדש !

כותב השל"ה – אבק = 103, עגל = 103. האבק הראשון עלה עד כסא הכבוד, הוא פגע בכסא, כלומר בבית המקדש הראשון. האבק השני, זה שנאת חינם.

אומרת הגמרא **(מסכת גיטין נה, ב)** – שנאת חינם התחילה בְּ- **אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים**.

אבק, ראשי תיבות **אקמצא ובר קמצא**. הבית השני נחרב, בגלל שנאת חינם.

יוצא שהמאבק הזה שנאבק יעקב עם ס"מ, הביא לחורבן בית המקדש.

כותב הש"ך - **אֶת גִּיד** – ארבעה תעניות קיבלנו, בגלל אותו מאבק של יעקב עם שרו של עשו.

רבותי, אני רוצה לסיים רק בנקודה אחת:

פתחנו את השיעור ואמרנו, שכל מעשה אבות סימן לבנים וכל מה שקרה עם המלאך ויעקב, זה סימן לדורות. אם ככה רבותי, בואו נלמד עוד קטע אחד:

בשעה שיעקב אבינו נפגש עם עשו הרשע, אומרת התורה – **{לג, ד} וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ.**

נפגשים יעקב ועשו. אחרי ששרו של עשו כבר פגע ביעקב והחריב את שני בתי המקדש. בית המקדש הראשון בגלל אבק, הכוונה לעגל, ובית המקדש השני, בגלל **אקמצא ובר קמצא**.

אבל עשו לא רגוע, יש עוד בית מקדש אחד – בית המקדש השלישי.

אומר עשו – גם את זה אני רוצה לחסל !

הוא בא ליעקב אבינו, אומרת התורה - **וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ.**

אומרים חז"ל – נקוד על **וַיִּשָּׁקֵהוּ**, הוא לא רצה לנשק אותו, אלא מה ?

רצה לתת לו נשיכה בצוואר.

למה בצוואר, מה יש שם ?

רצה לתת לו נשיכה בעורק הראשי. אבל חז"ל מגלים לנו מה זה 'צוואר'...

כתוב בגמרא **(מסכת מגילה)**, בשעה שיוסף נפגש עם בנימין הוא בכה על צוארי בנימין אחיו.

שואלים חז"ל – מה זה צוואר ?

צוואר זה בית המקדש, שנאמר **(שיר השירים ד) כְּמִגְדַּל דָּוִד צַוָּארֵךְ**. מה הצוואר מחבר בין הראש לגוף, ככה בית המקדש מחבר בין כנסת ישראל לקב"ה.

הצוואר הוא 'בית החיים', דרכו עוברים כל הצינורות החשובים בגוף. בית המקדש הוא בית חיינו.

עשו בא ורוצה לתת נשיכה גם בצוואר. הוא רוצה להרוויח גם את בית המקדש השלישי, אומר המהרש"ם מבערזאן.

הוא בא לתת נשיכה גם בבית המקדש השלישי. אומר הקב"ה – עד כאן ! בשלישי אני לא אתן לך אחיזה !

עשה הקב"ה את צווארו של יעקב שיש, נתן עשו נשיכה ונשברו לו השיניים.

<u>אומרים חז"ל</u> - **וַיִּבְכּוּ** זה על צווארו וזה על שיניו.

בבית המקדש השלישי לא תקבל אחיזה ! למה ??

כי בית המקדש הראשון, נקרא הר. הר, אין לו שום מחיצות מסביב.

בית המקדש השני, נקרא שדה. אין לו שום מחיצות מסביב.

בית המקדש השלישי - **אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים**. זה בית, בית יש לו מחיצות, הוא שמור, הוא נצחי.

<u>אם ככה, אפשר לומר דבר שלא ראיתי אותו כתוב, אבל אפשר לתת כתוספת:</u>

אם אתה אומר שזה המלאך מיכאל שנתן לו את המכה, על מה ?

הוא בא להגיד לו – למה לא הפרשת מעשרות מהילדים שלך.

"יוצאי ירכו", נתן לו מכה בכף הירך – יש לך 12 ילדים, למה לא הפרשת מעשרות ?!?

הלך יעקב אבינו והפריש מעשרות !

את מי הוא הפריש ?

שבט לוי !

שבט לוי יעבדו לפני בבית המקדש, אומר הקב"ה !

מנסה הס"מ לעקור את בית המקדש כדי ששבט לוי לא יעבוד בו !

למעשה, בתחילת המאבק, הביא את בתי המקדש, שיעבדו בו לויים...

יהי רצון שנזכה בקרוב ממש, לראות כהנים בעבודתם ולויים בשירם ובזמרם

בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן ואמן !!!